

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 220. szám. Nagy-Várad. Szombat, 1912. szept. 28.

+ Báró Gerliczy Félixné.

Kiterítve holtan a ravatalon fekszik. Visszaadta lelkét Teremtőjének: Visszaröppent a mennyei sugár — tisztán a szeretet és jóság angyalai szárnyán. Letört a gyenge lilium a martiromság vércseppjével, amely a tölgy szívósságával és a gyémánt keménységével s csillogásával szenvedett, de nagyreményű, nagyhitű és nagyáldozatu fákat termelt a jótékonyosság, a keresztény szeretet kertjében. Árvaságra, szomorú árvaságra jutott az Erzsébet-árvaház, a Lujza-otthon, a Biharmegyei nőegylet melyek a nagystilű lélek megannyi koncepciói, izzó szive kohójának az ihletett termékei: a szociálpolitikai humanizmus és a keresztény lánglélek szülőttei.

82 év életáramában hatvanöt év anyai kötelességekben, 46 év közjótékonyágban, emberszereteten: apostoli ihletben, az irgalmas testvér könyörületében, a társadalompolitikai prophylaxis intézményeinek evangéliumi buzgalmában, keresztény szeretettől izzó lelkének ékes-szólásában, melynek varázsereje alatt a kövekből a szeretet eleven templomai emelkedtek, ezerek anyagi és erkölcsi tápláléka, üdítő bora fakadt.

Non omnis moriar: — Kiadta lelkét, romlatag, törékeny teste, melyet nem védhetett meg sem az orvosi tudomány, sem szeretett gyermekeinek, unokáinak, dédunokáinak, az özvegyek és árvák ezreinek szeretete az emberi sorstragédiától, a haláltól, megtért őseihez.

Eszméid sikeres alkotása legyen tanujeled! Szereteted művei ércnél maradandóbban vésik nevedet alko-

tásaid, gondjaid, aggodalmaid, szerelmeid intézményeibe. Szereteted a koporsó zárain is áttör és eget kér. Ellenállni lehet a tudománynak, az erőnek, a művészetnek, de a jóság-nak, a szeretetnek nem lehet ellenállni.

Az anyag és erőmegmaradás törvénye fizikai törvény, de az eszme, az érzelem és jóság is örök. Gerliczy Félixné neve már legendává lesz, nagy szive, intézményeket, a jótékonyosság templomait alkotó nemes lelke, a vármegye és város jótékony őrző angyala élni fog, a koporsó záraiból is kikél és eget kér. Szenvédélye volt a jóság, az irgalom, a könyörület, az evangélista, a pap, a szociologus, az irgalmas testvér hivatása. Emberszeretete Isten szeretetének forrásából fakadván, nem fogyatkozott meg, míg nemes szive dobogott . . . Halhatatlan, eredményeiben, hatásaiban, következményeiben e földön: — önmaga valóságában, egyéniségében, mint személyes tény az Örök bíró előtt . . . Non omnis moriar . . .

A jótékonyosság drámai fordulatokban gazdag élete . . . ódára lelkesíthetne. Az erkölcsi hősök, a szeretet apostolai, a behizelgő szavu evangélisták, a szeretet, jótékonyosság és sziv héroszai közül való volt, kikben a géniusz ihlete lobogott, a művész teremtő szenvedélyének s temperamentumának láza pezsgett, az alakító művész profetizmusa és teremtő ereje álmódott, alakított és műremekeket teremtett: a szociologus, az emberbarát, az orvos, a nemzetgazda, az irgalmas testvér, a pap eszményi tevékenysége összpontosult . . . A charitas angyala volt, a humanizmus apostola, a keresztény megváltó szeretet igehirdetője. Tanuljunk tőle: a keresztény

sziv a tüzfórrás, ahonnan az ítélet fakad; Kisztus a Muzsája; a szeretet szentsége: az eucharistia a tápláló föld s az erősítő bor, a csüggedést nem ismerő erő, a kitartás és lankadatlan tevékenység, a jóság s szelidség a siker zálogai.

Hat évvel ezelőtt köztevékenységének jubileumán, midőn a nőegylet intező szelleme, védőpajzsa, szive, lelke, prófétája, apostola, evangélistája és királyi Erzsébeta elé járult értük, hogy ünnepélyesen csengje a harang ércnyelve: *vivos voco!*

Ma pedig gyászosan kongatja: *mortuuni plango . . .*

De nem halt meg . . . Lelke és szelleme halhatatlanok, miként a szeretet! . . .

K. Gy.

Bárá Gerliczy Félixné halála.

Mélységes gyász érte tegnap Nagy-Várad város előkelő társadalmát. Az emberszeretet, a jótékonyosság áldott lelkü apostola: özv. bárá Gerliczy Félixné szül. gróf Korniss Lujza, csillagkeresztes hölgy, a Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet és Erzsébet leányárvaház alapítója és mind máig elnöke, tegnap visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

A gyászeset az egész városban igaz, mély részvétet keltett. A palotától a kunyhóig mindenütt tudják Nagyváradon, hogy mily nemes szivü, áldott lelkü nőt birtunk br. Gerliczy Félixnében, ki a megyének és városnak büszkesége volt s kinek nevét csak szeretettel és tisztelettel említették mindenütt. Áldásos működését láttuk évtizedek óta a jótékonyosság terén.

A nőegylet és árvaház alapításán és vezetésén kívül is mindenütt megjelent, ahol szükség, nyomor mutatkozott; felkereste az ügyefogyottakat, betegeket; kért, fáradott a szegények érdekében; vigasztalta a szenvedőket s a csüggedők lelkébe a remény balzsamát csepegtette. Mindenütt megjelent mint

A legjobb angol női szabóság
FLEGMAN cégnél, Bémer-tér.

a jótékonyág nemtője s áldozott nemesak a sajátjából, de adakozásra, jótékonyagra buzditott mindenkit a társadalom körében.

Halálával egy áldott élet nyert befejezést s a nemes lelkű, nagy szívű főúri hölgy elhunyt feletti bánatban méltán osztozik a város és megye közönsége és a szegények, árvák esdő imában kérnek áldást emlékére.

Betegsége és halála.

Özv. báró Gerliczy Félixné már három év óta gyöngékedett; a magas korról járó szervi gyengeség sokszor ágyba döntötte. Ez év nyarán súlyosabb betegség támadta meg, de állapota közben annyira javult, hogy többször kísértelt a kertbe. Mintegy két héttel ezelőtt azonban ismét nagy gyengeség vett rajta erőt. Azóta nem is hagyhatta el beregályát.

Elete utolsó percéig öntudatnál volt, de esütörtök délután egyáltalán nem beszélt. Látszott, hogy nagy szenvedései vannak.

Az itthonlevő családtagok megrendülve álltak körül a betegágyat.

Tegnap, pénteken délelőtt Imrik S. Zoltán plébános ellátta a halotti szentségekkel s feladta az utolsó kenetet.

A halál déli háromnegyed 12 órakor csendesen következett be.

A család régi jó barátja, Dr. Kozáry Gyula hadapródiskolai lelkész-tanár aki szintén jelen volt, elimádkozta a halottas ágyánál a bűnbánati zsoltárokat és a haldoklók litániáját.

Délután pedig az elhunyt fia b. Gerliczy Ferenc, valamint leányai: özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné sz. b. Gerliczy Stefánia, Szegedy Györgyné sz. b. Gerliczy Irma és Kutschenreiter Ida urhölgy jelenlétében dr. Kozáry Gyula a ravatal előtt elimádkozta az Officium defunctorumot.

Unokái: a báró Podmaniczky gyermekek, akiket legjobban szerette, nem lehettek jelen a drága jó nagyanya utolsó óráiban, mert éppen most édes atyjuk temetésén vettek részt.

GERLICZYNÉ ÉS A NŐEGYLET.

Göncruszkai gróf Kornits Lujza, Mária, Anna született 1831. május 31-én Telegden. Atyja gróf Kornis Károly, anyja Haller Anna grófnő voltak. A Gerliczy-ház mellett mellett levő honvédkiegyesítő parancsnokság épülete Haller-ház volt; itt laktak nagyszülei a telegdi pompás kastély és a gyönyörű park kiirthatatlan betűkkel irták be ifjúkori benyomásait a grófnő szívébe, melyek himes virágain képzelete agg korában is elmerengett.

1848-ban, midőn a magyar nemzet Kosuth lángszavára fegyvert ragad, jegyzé el a főúri világ egyik legelőkelőbb gavallérja, báró Gerliczy Félix.

A grófnő házassága, ha nem is romantikus házasság, de boldog volt. Nő volt nemének egész gyöngédségével, boldog, szeretett és szerető hitves.

A negyvennyolcas és kilences események mély és kiirthatatlan benyomásokat gyakoroltak finom idegzetű lelkére. A lefolyt események, nemzete vértanusága, a háborús idők borzalmai és kegyetlenségek, az idők véres jelenetei és tragikuma lelkes magyar honleányt neveltek a grófnőből, ki férjének sugalmazója volt a társadalmi és megyei közéletben való szereplésben. Az ötvenes évek reakcionárius irányával szemben a nemzeti érzés föllendülésében és ápolásában (magyar viselet, társas összejövetelek, kaszinó alapítása) stb. vezérszerepet vittek. A megrendítő szabadságharc drámai véres, de dicsőséges és felemelő képeihez, valamint ama jelenetekhez, melyek az ő házukban folytak le, emlékezete és érzése gyakran visszatért. E képek nem csupán elmerengésének tár-

A családtagok érkezése.

A kiváló főúri hölgy halálát nagy rokonság gyászolja; ezek között, a Batthyányi-, Széchényi-, Korniss grófi családokat említjük a Szegedy- és Echerolles-Kruspér és Rámffy-családokat.

A gyászoló családtagok közül jelenleg Nagy-Váradon tartózkodnak báró Gerliczy Ferenc, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Szegedy Györgyné, báró Forsterné sz. báró Gerliczy Elzi, báró Gerliczy Médi, Des Echerolles-Kruspér Sándor és neje Rámffy Ilona. Az este érkezett meg Szegedy Gina, aki a püspöki rezidenciába szállott s ma érkeznek a Széchényi-család, a Korniss-család; továbbá Des Echerolles-Kruspér Gilbert nejevel és az árván maradt Podmaniczky-unokák. Az elhunyt testvére báró Mannsbergné, tekintettel 86 éves korára, nem jön el a temetésre.

A részvét.

A gyászhir alig futott szét a városban, másis sokan siettek társadalmunk előkelőségeiből, hogy részvételüket fejezzék ki a gyászbaborult családnak.

A késő délutáni órákban már tömegesen jöttek a részvétáviratok.

A nőegylet részvéte.

A családtagokon kívül legtöbbet vett részt az elhunytban a biharmegyei és nagyváradai nőegylet, amelynek igazi lelke, védőangyala volt.

Nemesak alapítója volt, de az ő buzgó fáradozása eredményezte, hogy ma nagy vágyonnal rendelkezik a nőegylet és az Erzsébet leányárvaház.

Özv. Grunwald Henrikné alelnöknő azonnal kondoleált a gyászoló családnak, valamint intézkedett, hogy a nőegylet választmánya ma, szombaton délelőtt 11 órakor ülést tartson, amelyen a részvétel módját meghatározzák.

Özv. Grunwald Henrikné indítványozza a választmányban, hogy az árvaház növénydekei felejthetetlen jötevőjük ravatala előtt a temetésig, a nappali órákban óra-imát tartanak s minden órában más-más két árva-

gyai, melyeknek szomorú, de dicsőséges képeire aggkora emlékezete, mint a fáradt madár pihenni visszatér, de hazafias lelkesedésének forrásai s rajongásának tárgyai voltak.

1849-ben nagypénteken volt esküvője és ez idő óta a nagyváradai Gerliczy-ház szerezett lakója volt a bájos ifjú asszony. Esterházi István gróf többet magával menekülve Erdélyből — a ház pincéjében nyertek rejtékhelyet — továbbá Teleky Sándor gróf Teley Blanka grófnő unokanővére a nagyváradai vár fogja volt. A fiatal grófnő gondoskodott élelmézéséről. Ezen ételneműket szigorúan ellenőrizték, nehogy levélben összeköttetést tarthasson fönn övéivel és híveivel, apróra vagdalták, bár mégis sikerült közlekedniük. A vörös sipkások zászlósenitelésénél ő volt a zászlóánya. Férje sokáig hatóságai felügyelet alatt állott és Budapest határain kívül, hol ekkor a most is fenálló Gerliczy-házban — melyet fia Gerliczy Ferenc báró Louis XIV. stilben mesés fényben berendezett — laktak, nem volt szabad távoznia.

Még 1860-ban is úgy állott az ügy, hogy a császár és Deák Ferenc is kivihetetlennek tartották a kiegyezést. A Schmerling-féle Verschmelzungs theorie volt az uralkodó felfogás, mely Magyarországot beolvaszta a birodalmi alkotmányegységbe. Az országgyűlés összehívása csak alkotmányos s újabb abszolútizmus kísérlete.

Schmerling bukása az abszolútizmus bukását jelenti. Egybehívják az 1861-iki országgyűlést, ősi szokás szerint és a világ előtt mondandó esküfogadással, mely szeretett Magyarországnak és a hozzá kapcsolt részeknek királyi kötelme hű teljesítését, ma-

leányka imádkozzék az elhunyt lelkiüdvéért. Erre nézve kikérik a gyászoló család engedélyét;

a ravatalra koszorút helyeznek, amelynek egyik szalagja Biharmegye, másik szalagja Nagy-Várad színeiből lesznek s a temetésen a koszorút megyei és városi hajdnk vigyék;

külön gyászjelentést ad ki a nőegylet; a tagok testületileg fejezik ki részvételüket s részvétiratot intéznek a családhoz; testületileg résztvesznek a temetésen s lehetőleg gyalog kísérik ki a koporsót a temetőbe;

az árvák is résztvesznek a temetésen.

A temetés.

A ravatalt nagy gyászpompával az épület nagytermében állítja fel a Concordia temetkezési intézet. Az egész termet gyászosztóval vonták be s délszaki növényekkel díszítették. Drága, ezüsttel díszített menyzet alatt van felállítva a ravatai, ezüst kandelaberek és gyertyák között.

A gyászszertartás végzésére a család távirati uton gróf Mayláth Gusztáv erdélyi püspököt, az elhunyt matróna rokonát kérte fel, amennyiben egészségi állapota azt megengedi. Az elhunyt grófnő ugyanis már életében felkérte erre gróf Mayláth püspököt, aki a kérelem teljesítését meg is ígérte.

A temetés hétfőn, szeptember 30-án délelőtt 9 órakor lesz.

A gyászjelentés.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Báró Gerliczy Ferenc cs. és kir. kamarás, a Sour. máltai rend lovagja, a főrendiház örök. j. tagja, országgyűlési képviselő s neje báró Fejérváry Gizella cs. és kir. palotahölgy, gyermekeik báró Gerliczy Félix cs. és kir. követségi titkár, neje Stirbey Erzsébeth hercegnő gyermekeikkel Gilda és Alix, báró Gerliczy Margit, férje gróf Degenfeld Schomburg Kristóf, Annie és Ilona gyermekeikkel, báró Gerliczy Elsie, férje báró

gának pedig a magyar nemzet hű ragaszkodását minden időben biztosítja.

1861-ben a grófnő gyűjtést rendezett Biharmegye lelkes hölgyei között, hogy a megyét diszes lobogóval ajándékozzák meg, mely lelkesítse főként a haladás és az alkotmányos szabadságért való küzdelemben. E gyűjtés közben Biharmegye nagylelkű hölgyei tetemes összeget áldoztak, hogy a lobogó költségei után fenmaradó összegből rakják le a biharmegyei nőegylet alapját.

1862-ben tartották meg a közgyűlést, melyben elhatározták az egyesület megalapítását. A kormányhatóság azt akarta, hogy kormánybiztos ellenőrizze az egylet működését, mit hazafias érzéstől indítva visszautasítottak. A grófnő erélye, utánjárása legyőzött minden akadályt s 1866. április 20-án a magyar kir. helytartótanács 20087. sz. a. kelt megerősítő záradékával a „Biharmegyei nőegylet” alapszabályait jóváhagyván, egyletünk 1866. évi szeptember hó 17-én általános lelkesedés közepette az uttörés dicsőségségével megtarthatta alakuló közgyűlését.

A szegénységet pusztán alamizsnával gyógyítani nem lehet. A társadalompolitikai gondolat vezette a grófnőt és egyesületét, midőn az árvaleányok varrásra tanítását elhatározta s midőn ünnepelt elnöke 1868. július 1. előterjesztette azon indítványát, hogy Nagyváradon egy árvaházat állítson fel, az ehhez szükséges alaptőke beszerzése végett nagy sorsjátékot rendezzen. Az eszme gyűjtött, lelkesített, hogy otthonot teremtsenek azoknak, kiket otthonuktól fosztott meg az élet, hol vallásosságban és munkában nevelje fel azokat, kiknek az életben e kettő lesz egyedüli támaszuk.

Forster Jenő, Anne-Marie gyermekükkel, báró Gerliczy István, báró Gerliczy Felicie; valamint nővérei: báró Gerliczy Stephanie férjezett özv. rétszentmiklósi Des Echerolles Kruspér Sándorné, gyermekei Des Echerolles Kruspér Laura özv. Benoist de Limonet Károlyné, Gaston fiával, Des Echerolles Kruspér Sándor s neje nemes Ránffy Ilona, Sándor fiukkal, Des Echerolles Kruspér Gilbert s neje báró Podmaniczky Emmy, Gilbert és Modest fiaikkal; báró Gerliczy Irma özv. mezőszegedi Szegedy Györgyné csillagkeresztes és palotahölgy, az Erzsébet-rend I. oszt. tulajdonosa, leányai: Szegedy Gina csillagkeresztes hölgy, Szegedy Erzsébet csillagkeresztes hölgy és férje gróf Széchényi Pál, Irma és György gyermekeikkel; néhai báró Gerliczy Erzsébet férjezett báró Podmaniczky Béláné gyermekei, báró Podmaniczky Emmy férj. Des Echerolles Kruspér Gilbertné, báró Podmaniczky Béla és báró Podmaniczky Károly; valamint nagynénjei: gróf Kornis Alexandrine, báró Mamsberg Ágostonné gyermekivel, gróf Kornis Antonia özv. gróf Battyhány Józsefné, gróf Kornis Adél alapítványihölgy, gróf Kornis Emil es. és kir. kamarás és neje Zichy Ilona grófnő és gyermekeik, néh. gróf Kornis Anna férj. jobbaházi Dóry Gyuláné gyermekei; néh. gróf Kornis Károly gyermekei; valamint az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel jelenti, hogy drága emlékü édesanyjuk, dédanyjuk, nővérük és nagynénjük aranyi és szentgerlistyei özv. báró Gerliczy Félixné szül.: gönczruszkai gróf Kornis Alosia csillagkeresztes hölgy, az Erzsébet-rend I. oszt. tulajdonosa, a „Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet” felszáradon át elnökölje keresztény béketürelmével elviselt hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 82-ik évében szeptember hó 27-én délelben háromnegyed 12 órakor esendesen elhunyt. A megboldogult drága tetemei szeptember hó 30-án d. e. fél 10 órakor fognak a gyászházban beszenteltetni s onnan engesztelő szentmise megtartása után a családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Október hó 1-én délelőtt 9 órakor a szőregi plébániai és kiszombori kegyuri templomokban fog engesztelő szentmise a Min-

denható Istennek lelki üdvéért bemutatattani. Nagyvárad, 1912. szept. 27. Aldott legyen emléke!

A kormány tervei. Amíg az ellenzék hangos szóval követeli Lukács László távozását, a kormányhoz közelálló körökből azt a hírt kapjuk, hogy a miniszterelnöknek és a kormánynak egyáltalán nincs szándéka eltávozni. A körülmények tényleg arra vallanak. Lukács László miniszterelnök most költözik be a miniszterelnöki palotába, a többi miniszter pedig megtalálja az alkalmat arra, hogy az újságoknak részletesen nyilatkozzék munkaprogramjáról.

A parlament összehívásának határideje még nincs megállapítva, de valószínű, hogy október első felében nem ül össze a képviselőház. Beavatott munkapárti körökből jövő hírek szerint a kormánynak az a szándéka, hogy a jövő évi költségvetés és az ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslat letárgyalása után néhány szociális és gazdasági irányú reform, majd a végleges házszabálymódosítás és ezután a választójogi reform következik.

Kérdőre vonják Aufferberget! Munkapárti körökben az a hír van elterjedve, hogy a hadügyi albizottság szerdai ülésén komoly formában szóvá teszik az örkényi katasztrófa kérdését és nyilatkozattételre hívják fel a közös hadügyminisztert az acélgyűk kérdésében is. Ugy látszik, a nyári esata ismét megindul Aufferberg ellen.

A király Budapestre jön. A delegációk berekesztése után őfelsége hosszabb tartózkodásra Budapestre jön, ahol általános kihallgatásokat ad. Politikai körökben azt beszélnek, hogy a helyzet a király a budapesti tartózkodása alatt tisztázódni fog.

AZ ORSZÁGOS BIRÓI ÉS ÜGYÉSZI EGYESÜLET nagyváradai közgyűlése.

Igazságügyünk egyik legsürgősebben megoldandó feladatát kell, hogy képezze a jegyzői kar helyzetének javítása, mert ez nemcsak a jegyzői kar érdeke, hanem elsősorban is létérdeke az állam igazságügyi politikájának, az államhatalom egyik tényezőjének: az igazságszolgáltatásnak és az állam polgárainak: a jogkereső közönségnek, mert egyaránt érdekük az, hogy a bíró társadalmilag művelt, minden téren kellően képzett ember legyen s jó viszonyok közt, anyagi terhektől menten, egyedül nemes hivatásának éljen. Az államnak közérdekből kell tehát a bírót erkölcsi támogatással és anyagi eszközzel is a társadalomba emelni, hogy az élet változó és napról-napra rohamosabban fejlődő viszonyait megismerni alkalmá és módja legyen, az államnak közérdekből kell a bírót erkölcsi támogatással és anyagi eszközzel is segíteni az önképzésre, hogy ismeretkörét tágítsa s a tudomány gyors fejlődésével annak minden ágában lépést tudjon tartani s az államnak közérdekből kell a bíró lelkéről eloszlanni a ránehezedő anyagi gondokat, hogy ez által munkakedvét és munkaerejét növelje és fenntartsa és közérdekből nem szabad a bírót visszatartani a haladás útján, mert a bírónak vezéresillaga a tudomány fáklyája, — nem szabad a bírót elvonni az élettől, mert a bíró az életnek szolgált igazságot, nem szabad a bírót elszigetelni a világtól, mert négy fal közt és könyvből nem ismerheti meg az élet legszövevényesebb alakulatait, nem szabad a bíró tekintélyét veszélyeztetni azzal, hogy az életben érezni legyen kénytelen, hogy lényegesen hátrább áll más pályára lépett kortársainál

1876-ban megvásárolta az egylet az árvaház részére ama helyet, mely ma is árvaink othonául szolgál.

Az árvaház most már 16 árva befogadására lett alkalmas és a felséges király maga fogadta el a védői tisztet. nnepélyes megnyitása 1879. szeptember 14-én folyt le Biharmegye és Nagyvárad előkelőségei és számos emberbarát részvéte mellett általános öröm és lelkesedés között.

Ő Felsége I. Ferenc József az 1890. év szept. havában gróf Szapáry Gyula és báró Orczy Béla kíséretében az árvaházat legmagasabb látogatásával tüntette ki és újabb alapítványos helyre 300 frt. adományt tett. Az elnök felhívására ez alapítványhoz nemes emberbarátok járultak hozzá és Ő Felsége legfelsőbb engedelmével az alapítvány az ő felsége nevével viseli. Ez volt a 26-ik alapítványos hely.

E közben férje a daliás és magyar lelkes főúr, a kitűnő családapa, a társadalom ünnepe alakja b. Gerliczy Félix 1895-ben jobblétre szenderült.

Mária Terézia mondá: Az özvegység bűnbánat, előkészület a halálra. Kell, hogy négy dolgot foglaljon magába: az urvacsora gyakoribb élvezését, sok belső imádságot, áhitat könyeit gyakori olvasással, végre irgalmas cselekedeteket. Ez volt a báróné programja özvegységében. E program viszhangra talált a szívekben.

1899. november hó 19. napján egykor örömről és büszkeségünk, ekkor már méretetlen fájdalomunk és gyászunk tárgyának — Erzsébet királyné névünnepe fényes gyászistentisztelet után létesítette a nőegylet közadakozásból az Erzsébet ágyalapot s e helyre fölvetett egy árvaleányt, sőt a lét-

számot 26—30-ra, később ismét hárommal emelte, következőleg ez időtől fogva 33 árvaleányt nevel.

Ez évben érte az egyesület elnökönjében ama kitüntetés, hogy özv. báró Gerliczy Félixné a király I. osztályú Erzsébet renddel diszittette föl az érdem jutalmazásául és munkatársai épülésére.

1901-ben az Erzsébet leányárvaház zászlószentelő ünnepélyére készültek, midőn pár nappal az előtt az árvaház tetőzete késő este kigyuladt s lángok martaléka lett.

A tüzvész folytán elmaradt zászlószentelő ünnepélyt ugyancsak ez év dec. hó 8. napján tartották meg.

1905. március 22. királyunk ő Felsége adománya következett a jótékony célú államsorsjátékból 10483 korona 70 fillér: néhai Andreyi Lajos hagyománya 1000 korona, Szmrecsányi püspök 400 kor. új adománya, az elnök 1524 korona gyűjtése. Ez évben a közgyűlésen jegyző felolvasta a módosított s a kormány által jóváhagyandó alapszabályokat, melyeknek változását a női menház létesítése tette szükségessé.

Most következett a megható jelenet. A közgyűlés tagjai által aláírt indítványt olvassa fel a jegyző, mely szerint az egylet által létesített női menház „Lujza-menház” nevet nyerjen s e cím a menedékház homlokzatára jöjjön. A grófnő, kinek eszméje, terve volt s kinek köszönhető a siker oroszán része e hazánkban páratlanul álló társadalomvédelmi intézmény fennállásában, szerénységében tiltakozik nevének s szívének megörökítése ellen. Mégis általános öröm s lelkesedés között határozatba mén.

Ő tette le az egylet alapkövét, megérte a kellő intézet létesítését, legfőbb virágzását is.

Társadalmi kötelességei, nagyarányú jótékony irányú munkája, példás szeretettel, rajongással viselkedett családjá, gyermekei s unokái nevelése iránt.

Anya, eszményi anya a grófnő. Mély és kiapadhatatlan lelki forrása a hön buzdó anyai szeretetnek és gyöngédségnek. A grófnő fia, br. Gerliczy Feri az igazi magyar főúr, nagybirtokos, férj és családapa mintaképe, Szeged képviselője, a nagyváradai kath. kör buzdó és tiszteletreméltó elnöke. Két felnőtt fia: Dezső és Vince, ifjan s tragikus halállal multak ki. Az egyik Deszken vadászat közben, a másik Kassán mult ki tragikus halállal — Leánygyermekai: 1. özv. Des Echerolles-Krupér Sándorné, ki eszméinek s eszményeinek méltó örököse, sokáig anyja mellett alelnökölje volt a nőegyletnek s elnökölje a városi árvaháznak. 2. Özv. Szegedy Györgyné, kit Vasvármegyében épügy, mint Biharban nyugodt, előkelő finom modoránál, műveltségénél fogva mindenki tisztel s becsül. 3. Erzsébet, ki Podmaniczky Bélának volt hitvese, korán sirba ragadta a halál. Helyette gyermekeit ápolta, nevelte a nagymama odaadó gondnal, mélységes szeretettel.

Unokái: Des Echerolles-Krupér Laura, Benoist Károly de Limonet özvegye; ifju Des Echerolles-Krupér Sándor, Gilbert; Szegedy György leányai: Gina és Erzsébet; báró Podmaniczky Béla, Emmi és Károly; Feri gyermekei: Félix, Margit, Erzsébet, Felicie és István.

Dédunokáinak száma 11. Az egész főrangú családot az immár ravatalon nyugvó nagymama nemes szíve, jótékony lelke, izzó Isten- és emberszeretete, lelkes honfui érzése s fajmagyarsága jellemzi.

és nem szabad az alkotmánynak és a jogrendnek a legfőbb biztosítékát a bíró függetlenségét veszélynek kitenni anyagi tekintetben sem, mert az anyagi függetlenség hiánya veszélyezteti az erkölcsi függetlenséget, már pedig a bíró tiszta erkölse az állam talpköve és a jogkereső közönség védőbástyája!

Közérdekből sürgetjük tehát a bírósági jegyzői kar sérelmeinek az orvoslását!

Sérelmük az a szerencsétlenségük, hogy csak aránylag igen hosszú közszolgálat után érik el pályájuk tulajdonképeni kezdetét, az albiróságot.

Az államszolgálat minden más ágában 10 évi szolgálat után a tisztviselő eléri a VIII. fizetési oszt., míg a bírósági jegyzők, a kiktől az állam a legmagasabb képesítést, testet, lelket ölt munkát, fontos bírói funkciót követel, a mai nehéz előlépési viszonyok mellett 10 évi szolgálat után még a X-ik fizetési osztályban vannak s 11—12 évi szolgálat után, 33—39 éves korukban jutnak be a IX. s onnan 3 és fél 4 év után, 39—43 éves korukban lesznek bírák, amikor a 90-es évek végén kinevezett bírák kiválóbbjai már VI. fizetési osztályban levő törvényszéki elnökök és táblabírák, vagy legalább is a VI. fizetési osztály közeli aspiránsai!

S az előlépési viszonyok évről-évre rosszabbodnak, a megélhetés pereről-perere nehezebb, s a jegyzőknek kétségbeejtően kevés fizetésükből kell eltartaniok családjukat és önmagukat, s alárendelt helyzetben, de szerényen, s a legnagyobb lelkiismeretességgel teljesített terhes és fontos jogszolgáltatási kötelezettségük mellett abból a kétségbeejtően kevés fizetésből kell önmagukat képezniök, hogy le ne maradjanak a haladás útjáról és részt venniök a társadalomban, hogy az életet és annak számtalan alakulatait más oldalról és közvetlenül is megismerjék.

Csoda, hogy még testben és lélekben ki nem merültek. — Jellemzi őket az, hogy kiállották a próbát! De az államnak sem szabad végsőkig feszíteni a húr!

A kormánynek és törvényhozásnak közérdekből meg kell találnia a megfelelő módot, hogy a már-már válságos helyzet addig is, míg a gyökeres reformok megvalósíthatnak, megfelelően javíttassék. De a jelenlegi állapoton segíteni budgetszerűen nem lehet!

Abszurd helyzetekre és anomáliákra vezetne, ha a jegyzők helyzetének javítása oly értelemben vitetnék keresztül, amiként azt a kormány az 1913. évi költségvetés keretén belül célozza, mert most már csak az lehet az egyedül helyes megoldásra vezető mód, hogy ha az albirói és az alügyészi intézmény teljes megszüntetése mellett a IX. fizetési osztályba szervezett 405 albirói és alügyészi állás az 1913. évi költségvetés keretében egyszerre VIII. fizetési osztályu bírói és ügyészi állássá átrendszeresítetik és bírói és ügyészi állásra minden tekintet-

ben legalkalmasabb jegyzők közül a rangsor szigorú betartásával egyszerre 405 jegyző a IX. fizetési osztályba soroztatik. E módzat indokolt, méltányos és igazságos és az államháztartást sem terheli érzékenyen, mert mindössze 514350 korona többlet kiadást okoz.

Ezzel kapcsolatban a joggyakornoki segélydíj 1600 koronában volna megállapítandó, tekintet nélkül a jogtudorságra, a díjtalan joggyakornoki intézmény pedig megszüntetendő, mert nem méltó az államhoz, hogy egy hosszú előképzettséget igénylő jogi végzettséggel, jogtudományi vizsgával vagy szigorlattal bíró s a legjobb esetben 23—24 éves ember az állam részére díjtalan munkát végezzen.

Az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület már ötödik esztendeje sürgeti ennek a helyzetnek javítását, de szava a pusztában elhalló szó volt. De az igazságos ügynek elvesznie nem szabad! Az államnak igazságot kell szolgáltatni azoknak, a kik az államban igazságot szolgáltatni hivatvák!

Az október 6-iki közgyűlésre megmozdult az egész ország bírósága. Tömegesen jelentkeznek a kiküldöttek, de sokan saját költségükön is igyekeznek városunkba, hogy impozáns erőt adjanak jogos és méltányos törekvésüknek.

A nagyváradi osztály nevében Molnár Géza kir. curiai bíró eseteli a jegyzők sérelmét, aki minden igaz ügynek szívvvel, lélekkel barátja, s aki az utóbbi években mint a nagyváradi patronage egyesület buzgó elnöke, az emberszeretet terén városunk és megyénk elhagyott gyermekei érdekében oly rövid idő alatt annyi üdvös szolgálatot tett!

Koronázza siker az állam elhagyatott fiainak, — a bírósági jegyzőknek érdekében kifejtett nemes törekvést is!

Montecuccolinak pénz kell. Még a közös költségvetés tárgyalásainak megkezdése előtt nagy feltűnést keltett politikai körökben az a hír, hogy nemesak a közös hadügyminisztérium, hanem a tengerészeti parancsnokság is újabb rendkívüli hitelek követelésével áll elő. A közös hadügyminiszter elmondotta expozéját, amelyből kiderült, hogy a hadvezetőség csak negyedszáz millióval követel többlet a tavalyi szükségletnél.

Hátra van még a tengerészeti követelések tisztázása. Bécsi tudósítók ma azt a hírt közli velünk, hogy a tengerészeti vezetőség köti magát ahhoz, az elhatározásához, hogy a Montecuccoli 1911. évi expozéjában kifejtett programhoz tétlenül ragaszkodik. Ez természetesen legalább 200 millió többlet kiadást jelentene s ennek felfedezéséről elsősorban a kormányoknak és a delegációknak kötelessége gondoskodni.

A REFORMÁTUSOK Őszi nagygyűlése.

Sulyok István a katolikus mozgalmakról.

A bihari református egyházmegye tegnap délelőtt tartotta őszi nagygyűlését a vármegyeháza nagytermében Sulyok István egyházi és Bary József világi elnök vezetésével. A református nagygyűlésen ott volt az egész vármegye református lelkészi kara, gyűrött, fekete ruhában jelent meg egy-két fiatal tanító és a gyenge nádszékeken kék kötös magyar parasztok foglaltak helyet, akik valószínűleg tekintélyes presbiterek odahaza.

A gyűlést 9 órakor nyitotta meg Sulyok István esperes, aki üdvözölte a gyűlést s komoly, tartalmas beszédben átröpült az elmúlt év fölött. Bevezető beszédének legérdekesebb momentuma az a rész, amelyben sajnálkozással konstataálja a reformátusok tehetetlenségét, amely most szomorú ellenében áll az eleven s nagy szellemi és anyagi erőkre valló katolikus mozgalmakkal. Majd így folytatta:

Itt van uraim a római katolikus egyház ügye, az agitáció. A sajtóhatalom, óriási potentátum és a római katolikus egyház ezt a hatalmat jól tudja használni és tiszteletreméltó eredményeket tud a sajtó útján felmutatni, ha már nem tudunk olyan sajtót teremteni, mely millió és millió példányban röpitse szét hiveink közt a szót és szótatot, vesse minden lelkész, minden tanító és minden református ember szívébe, hogy a magyar református sajtóért a lehetőség szerint mindent el kell követni.

Az elnöki megnyitó után hosszú listát olvastak föl: a tagok névsorát. Az unalom lassan-lassan ráül az egész teremre s nagyobb elevenség az esperesi jelentések publikálása alatt ébred.

Részvétlenség. Áttérések.

A jelentés sürgősnek mondja a stolarendezést s a gazdasági ügyek kezelését a postatakarékpénztár útján látja leghelyesebbnek.

Panaszos hangon említi, hogy Ván-csodon olyan hanyagok a hivek, hogy a vásárnap délutáni istentiszteletet soha nem lehetett megtartani. Javasolja, hogy intsek meg a presbitereket, hogy járjanak elől jó példával. A jelenlévő vancsodi lelkész jelenti, hogy az utóbbi időben már egy párszor megtudta tartani a délutáni templomozást.

Mezőtelegden és Fugyiban egészen elhagyták a köznapi biblia magyarázatokat. E hanyagság miatt utasítják a lelkészeket a magyarázatok megtartására. Csökmön elhanyagolták az egyházi szertartást 10 keresztelésnél és felületesen végezték az esketésnél.

A legszomorubb tünet a jelentés szerint a tömeges áttérés, amely főleg Nagy-Váradon megy végbe. Szinte ijesztő már az áttértek száma, amelyet elhallgat a jelentés. Ellenben kimondják, hogy ezután részletes okadatolást kívánnak minden esetről, amelyet a lelkésznek írásban kell betérjeszteni az esperesi hivatalhoz.

Kész női-felöltők
Kosztüm-keleme különlegességek

FLEGMAN
cégnél, Bémer-tér.

A tanyaiak veszedelme.

Csermák Béla lelkészi jegyző jelenti, hogy a jelenlegi tagosításokkal egy új veszedelem fenyegeti a tanyai népet. Nevezetesen az, hogy mivel 7—8 kilométerre költöznek a faluktól, gyermekeik nem járhatnak iskolába és így tanulatlanul maradnak.

Dr. Szegedy Lajos rámutat a veszedelem kulturális hátrányára és fölhívja a közgyűlést, hogy keressen módot a tanyaiak tanítására. Ő a vándortanítást ajánlja.

Nem fogadják el, mert kivihetetlen. De határozatba iktatják, hogy a bajon segíteni kell a lehetőség szerint.

Azután megintik a hegyközpályi és a hegyközkeovácsi tanítót, akiknek működését a dékánatus alig elégségesnek találta. Mégdöbbenve veszik tudomásul, hogy Hegyközujlakon az egyházi adóhátrány 2869 kor., melynek behajtását Biharmegye közigazgatási bizottságától fogják kérni.

Két új lelkészt erősítettek meg állásukban, majd pedig föleskettek 4 tanítót és két tanítónőt.

Szürke ügyek.

Alaposan megesáppant érdeklődők száma mellett peregtek le a tárgysorozat végtelennek tetsző pontjai.

Az előadók Csermák Béla, Stolko József, dr. Thury László, Lukács dön és Konrád Géza voltak. Kicsi, küzködő egyházközségek apró kölesőneiről, zárszámadások felülvizsgálásáról, iskolai látogatásokról, tanügyi jelentésekről, segélyekről hadar az előadó s minden pont után egész gépiesen lehull az elnök hangja, mint valami tompa kalapácsütés.

— Elfogadtatik.

A megtámadott autók.

Menekülni kellett a soffőröknek.

Most, mikor a főtárgyaláson sorra került ez az autóhistoria, nagyon mulatságosnak látszik az eset, valóságos mozikép, nevetető jelzővel ellátva, de ez év február 29-én nem nagyon nevettek rajta, akikkel megtörtént.

Báró Stummer autójával Gyapju község felé ment. Nem volt valami nagyszerű az út, de azért elég gyorsan haladtak tova. Sőt talán tulságosan is gyorsan, mert utközben, a község határában egy disznót is elgázoltak. Nem ez volt a legnagyobb baj, a java még ezután jött. Egy oláh embernek ugyanis megijedtek a lovai a gépkocsitól és a szekeret befördítették az árokba. Erre már a falusiak is dühbe gurultak, hisz különben sem nézték jó szemmel az ördög-szekeret. Az automobil pedig rövidesen végleg megrekedt, éppen csak Középegy Kálmán tanyájáig tudtak elvergődni.

A közmondás azt tartja, hogy vigasztalás a szerencsétleneknek, ha a bajban társaik vannak. Hát ez a vigasztalásuk legalább meglelt Stummeréknak. Körülbelül 100 méternyire a Középegy pusztától ugyanis még egy automobil pech történt. Egy nagyváradai bérautó, amelyen ifj. Stern Gyula ült, szintén elakadt.

A gyapjuiak közül néhányan, akiket felbőszített a bajtesináló két autó, fenyegetően vonultak az autó felé, hogy egy kicsit megbosszulják magukat. A soffőrnek bizony me-ne külni kellett, mert különben nagyobb bajok is támadtak volna. Varga János, József, György és Pál, azután Rejkó József nekimentek báró Stummer József autójának és minden összezuzhatót eltörtek. Nem ijedtek meg a revolverlövésektől sem. Ugyanis Stern Gyula, hogy távortartsa az autótól az embereket, háromszor a levegőbe lőtt, de azután ő is jobbnak látta a visszavonulás elvét követni.

Ezenkívül még sok minden történt. A falusiakat Középegy Kálmán házából ki kellett dobni, akik azután a lezárt kapukat kezdték döngetni késő estig. A tegnapi tárgyaláson ugyan azt mondták, hogy csak beszélni a kartak Középegyvel, mert őket megkárosították a soffőrök, akik akkor Középegyvel voltak.

Az érdekes ügyben ítéletre nem került a sor, mert a bíróság újabb bizonyítékok beszerzése végett a tárgyalást elnapolta.

..HIREK..

* A magyarországi adóhivatal megnyitása. Régi óhaja teljesül a magyarországi közönségnek október elsején. Ekkor nyílik meg ugyanis az adóhivatal, melyért már évtizedek óta küzdenek társadalmilag és hivatalos uton. A hivatal új tisztikara már Magyarországon van és tegnap ism. erkező estélyt is rendeztek tiszteletükre. A hivatal megnyitása ünnepélyes formák közt fog megtörténni október elsején. A megnyitáson ott lesz Papp Miklós pénzügyigazgató is. Az átadás és átvétel sablonos munkája után október első napjaiban megkezdik működését a hivatal.

* Kinevezés. Az igazságügyi miniszter Csery Emil magyarországi járásbírói díjnokot a szentgotthárdi járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki.

* Óriási hőség Amerikában. Idehaza fűtött szobákban melengéjük didergő testünket s felesillan a szemünkben a reménység, ha az eget kárpítózó felhők közül olykor-olykor előbukkan a nap. És ez alatt az újvilágban, Amerikában tömegestül kapnak napszúrást a nagy hőség következtében az emberek. Az amerikai lapok hírvatában nagyszámmal szerepelnek azok a szerencsétlenek, akik az utcákon esnek össze és szállítják őket a kórházakba. Legutóbb szeptember 10-én egyszerre 25-en kaptak napszúrást, köztük 8 gyerek és 17 felnőtt. Egy John Inkoyitz nevű munkás a nagy hőség következtében megőrült s így szaladgált az utcán, ahol a rendőrök fogták el. A hőség 98 fok volt. (Persze Fahrenheit szerint!) Valószínű, hogy a hőség még átjön

hozzánk Európába is és ha nem is lesz oly erős, mint Amerikában, de legalább fel fogja melegíteni a lehült levegőt.

* A Zenepártoló Társaság által a Fekete Sas nagytermében rendezendő hat hangversenyre a bérlet előjegyzések megkezdődtek Vidor Manó könyvkereskedésében. A régi bérlők helyeit már csak 1—2 napig tartják fenn.

* A Berettyó pusztítása. A Sebes-Körözs mellett a Berettyó vize az, mely veszélyességével állandóan fenyegeti a vidéket, ahol elhalad. Ez a máskülönben csendes folyó az idén különösen nagy károkat okozott a partjain elterülő községeknek. Legtöbbet szenvedett a folyótól Berettyószéplak, melynek határát a napokban öntötte el újból a víz. Ez az ár az idén már harmadik. A víz elvitte a község szénáját. Sűrű iszappal borította be a még kint lévő krompli földeket. A még föld alatt lévő krompli pusztulásnak indult. A sok esőzés miatt a gazdáknak kiszámíthatatlan káruk van amugy is. A határban ugyanis még mindig kint van a gabona hatalmas asztagokba rákva, anélkül, hogy meglehetne kezdeni a cséplést. Az asztagokba rakott gabona kicsirázott s zöld köpenyt vont az egész gabonára. A legutóbbi ár elvitte a lakosság minden szénáját és más takarmányát. E csapások következtében a község nagy nyomornak néz eléje.

* Furcsa erőpróba. Ma reggel 5—6 óra között többedmagával Hamza Kálmán cigányzenészes hazafelé igyekezett a Szent László-téren. Valahonnan előkerült Boka Lajos szintén zenész, aki minden előzetes szóváltás nélkül Hamza Kálmánt felpofozta. A verekedő cigányok lármát csaptak, a zenészek körülfozták Bokát és felkísérték a rendőrségre. Boka kikérdezett, hogy miért bántotta Hamzát, mire ez azt válaszolta: megpróbálta, hogy nem-e fáradt a keze az éjjeli muzsikálástól s hogy fel tudja-e a kezét emelni. Nem is akarta ő ezzel bántani, de a keze oda esett a sértett arcára. A kihágási eljárás megindított ellene.

* A körösbarlangi árendás megörült. Mint élesdi tudósítónk jelenti, tegnap a körösbarlangi árendás Weisz Gyula hirtelen megörült s dühöngeni kezdett. A szomorú esetnek előzménye az élesdi választás petíciós peréig nyulik vissza. A petíció tárgyalása alkalmával ugyanis Weisz azt állította, hogy Zathurecky István programbeszéde alkalmával ingyen legelőt és fát ígért a választóknak. Ez az állítása nem nyert beigazolást és a törvényszék hamis tanúzás miatt Weisz Gyulát 6 havi fogházra ítélte. Az ítélet óta Weisz állandóan feltűnő módon viselkedett. Mindég a perrel foglalkozott és azt hangoztatta, hogy ártatlanul van elítélve. Tegnap teljes erővel tört ki rajta az örület, úgy hogy családja kénytelen volt bezállítani az elmeorvoshoz.

* Találtak két drb. postatakarékpénztári könyvet Hevesi Sándor és Szime János névre kiállítva, egy törött tajtékpipát, egy hosszú kötelet, egy fekete gyermekgallért. Igazolt tulajdonosuk jelentkezzenek a rendőrkapitányi hivatalnál földszint 9. számú szobában.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, esemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

* **Hangos lumpok.** Mult éjjel 1 órakor Pajor Kálmán, Stefan László és Csapó Péter helybeli lakosok a Bémer-téren zajongtak. A rendőr figyelmeztette őket, hogy illedelmesen viselkedjenek. A társaság tovább folytatta útját, de később Csapó Péter visszajött az Emke kávéházig és ennek nagy üvegtábláját betörte. Idegen vagyron rongálásért az eljárás ellenök folyamatba tetetett.

* **Bukott kereskedő.** A nagyváradi kártyaszobáknak és gabonakereskedői asztaloknak egyik legismertebb alakja volt Schönfeld Mihály termény és szeszáru bizományos. Schönfeld merész üzleteket kötött az utóbbi időkben a tőzsdén és sok pénze eluszott. A napi üzletekhez szükséges pénzt klienseinek nála levő fedezeti váltóival szerezte meg, amelyeket leszámítoltatott, jól lehet a váltók összegét a kliensektől már fölvetve. Dr. Lánzy Józsefnél ezelőtt egy hónappal már jelentkezett Schönfeld, hogy ne perelje be a leszámított váltókat, mert ő kifizeti a banknak. A per azonban megindult a végrehajtás foganatosítása előtt Schönfeld már eltűnt Nagyváradról. Hitele kimerült, üzletei rosszul sikerültek s pénze nem volt a fedezeti váltók kifizetésére. Ezelőtt egy héttel aztán a még januárban váltott utlevéllel kivitorlázott Amerikába, ahonnan tegnap küldött feleségének egy táviratot, amelyben igéri, hogy ugy magának, mint gyermekeinek igyekszik visszaszerezni az elvesztett becsületet. Majd azt írja, hogy vigaszt neje kitartó édes szeretetéből merit. Schönfeld állítólag nagy adóságokat hagyott hátra. Azonban eddig még sem a rendőrségre, sem az ügyészségre följelentés nem érkezett ellene. Szerkesztőségünket fölkereste tegnap Csete József monospetri földbirtokos, akiről egyik helybeli lap azt írta, hogy szintén a kárvallottak között szerepel. Csete József kijelentette, hogy állott ugyan összeköttetésben Schönfelddel, de jelenleg érdekelve nincs.

* **Megmart gyermekek.** Élesdi tudósítónk jelenti, hogy ott ismét fellépett a veszettség. Tegnap előbb egy Gondlovics Béla nevű iskolás gyermeket mart meg egy veszett kutya. Alig tettek jelentést erről a dolgról a főszolgabírónak, mikor újabb jelentés érkezett, hogy egy Martyák Mária nevű leánykát is megmart a kutya. A megmart egyéket nyomban felszállították, a Pasteur-intézetbe. A kutyát lebunkózták a községben pedig elrendelték a 40 napos zárlatot.

* **Uj Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron veszek.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltenyek úgy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Társat (lehet nő is) 2000 ezer korona készpénzzel sürgősen keresek egy új illusztrált heti lapvállalathoz. Bővebbet személyesen ad: Hölgye Corzó-kávéház délután 2-4-ig. Rizikó nincsen, szakértelem nem szükséges.

x **Kossuth utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

* **A német, francia és angol nyelvekben** tökéletes kiképzést nyerhetnek legalább középszintű műveltséggel bíró egyének a Rose-rendszerű nyelviskolában (Bémer tér 1. szám). Beiratkozás mindenkor. Tandíj óránként és személyenként 1 korona 50 fillér

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Kérek egy koronáért** finom Színházi vegyes cukorkát. Ugyan kérlek hát elég lesz az. O igen, mondhatom, hogy Budapesten nem létezik az a rendszer, mint az itteni Aszódy Mihály cukorka és csokoládé specialista üzletében, hogy egy koronáért ilyen szép csomagolású és finom vegyítékű bonbonokat adjanak; ha színházba mentek, ajánlom. Fő üzlet a Kossuth-utcán, fióküzlet Kert és Szacsvai-utca sarok a «Cukorka Király». Rákóczi-uti cukorka-üzlet az Orsolya zárdában előkészületben, közvetlen a különlegességi tőzsde mellett szeptember havában megnyílik. Telefon számok: fő-üzlet 635. «Cukorka Király» 10-16. Színházi cukorka üzlete 610.

x **Szülők figyelmébe.** Október elsején himző tanfolyam nyílik meg serdülő leányok számára Szilágyi Dezső-utca 13. sz. alatt, ugyanott bővebb felvilágosítást lehet kapni.

x **TÚZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít: **Weisberger és Társa.** Telefon 688. Telep Váradvelence, vasutná.

Középszintű

magánvizgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125-38.) Eredményei köztudomásulag kiválóak.

Iskolai és tornacipők

legkedvezőbbben

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat: Én vagyok a néni.
Vasárnap délután Obsitos, este Asszonyfaló.

Én vagyok a néni! Ma este ismét a nagy sikert aratott angol bohózat, az Én vagyok a néni! kerül szítre. A kacagtató jelenetekben gazdag darabban, a mely az elmúlt napokon is állandó derűségben tartotta a publikumot, Tompa Béla játssza a főszerepet, amely az ő alakításában pompásan érvényesül.

Az obsitos. Vasárnap délután a mult idényben is nagy sikert aratott Obsitos kerül szítre, a címszerepben Binder Károlylyal.

Asszonyfaló. Az indényben első kísérlet alkalmából az igazgatóság az idei szezon kiváló sikerű operette ujdonságát: Az Asszonyfalót tüzte ki vasárnap esti előadásra. A címszerepet Sik Rezső játssza, aki a bemutatókor ovációszerű tapsokat aratott. A pompás, dallamos zenéjű operette iránt a színházi közönség körében máris oly érdeklődés nyilvánul, hogy az igazgatóság intézkedett, hogy a jegyek már most a színházi pénztárnál előre válthatók legyenek.

Színészképviselek. Tegnap délután tartották meg a színészeink azt a társulati gyűlést, amelyen megválasztották a színházi bíróságot és az országos közgyűlésre küldendő képviselőket. Elnökké Hunyady Józsefet, bizalmi férfiakká Tóth Eleket és Leöveyt, jegyzővé pedig Medgyaszay Jenőt tették. Törvénykezési bírók lettek: Szarvasi Soma, Medgyaszay Jenő, Binder Károly, Turányi Alajos, Vank István, Molnár és Szabó Samu. Pótbírók: Kabos és Tompa. Az október 15-én tartandó közgyűlésre képviselők gyanánt Vank Istvánt, Szabó Samut és Pestről Fehér Gyulát küldték ki.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Az októberi esküdtek.

A nagyváradi törvényszéken ma sorsolták ki az október 17-én kezdődő ülészak esküdteinek a névsorát Bary József elnöklése mellett, amelynek eredménye a következő:

Rendes esküdtek: Hambek Lajos pénzügyi számtiszt, Papp Aurél bányamérnök, Csordás Lajos szatós Nagyszalonta, Kenéz Ferenc földműves Nagyszalonta, Szenes Ferenc magántisztviselő, Kineses Sándor földműves Kísszántó, Képiró Károly kereskedő Nagyszalonta, Bujánovits Béla földbirtokos Ernihályfalva, Frankó Béla gazdatiszt Geszt, Birtalan Ferenc földműves Nagyszalonta, Erdélyi Miklós szinigazgató, Tenkei István földműves Nagyszalonta, Balogh Károly tanító, Fazekas Sándor földműves Szalárd, Fóris Sámuel gazdatiszt Sarkad, Papp János nyug. megyei főjegyző, Liszkay Béla városi fővámellenőr, Sebes Gyula földbirtokos Feketető, Weimann Béla építész, Sárközi Lajos szabó Nagyszalonta, dr. Habókay Béla ügyvéd Berettyóújfalú, Bondár János kőműves Nagyszalonta, Fülöp József gőzmalomtulajdonos Berettyóújfalú, Tolnai János háztulajdonos, Hraniczky Károly nyug. árvaszéki ülnök, ifj. Karger Sándor szatós, ifj. Berei József földműves Komádi, Lukács Gyula vállalkozó.

Helyettes esküdtek: Molnár István kovács, Fuszek Agoston sütő, Vári Imre földműves, Balogh Pál hentes, Eberl Kálmán bádógos, Cser József eszmadia, Szabó László kelmefestő, Boros Imre gazdálkodó, Földvári Jenő órás, ifj. Felvinczy Lajos eszmadia.

Gyűjtogató legények. A nagyváradi esküdtbírószak három oláh legény ügyét kezdte tárgyalni, akik Kávod községben ez

év május 11-én id. Pap János szénapajtáját gyújtották fel, amely a benne felhalmozott gabonával együtt le is égett. Ezenkívül egy más alkalommal Tyetán Mihály házát is felakarták gyújtani, szerencsére a tüzet sikerült eloltani hamarosan. Szamoilla S. János, Orosz Gábor és Kós János a vádlottak, akik bosszúból követték el bűnös tetteiket. A mostani tárgyaláson azonban tagadják, hogy ők lettek volna a gyújtogatók. Ítélet holnap lesz.

A meggyanusított jegyző. A nyáron történt még, hogy valaki megzörgette Herbst Fülöp ékszerész lakásának ablakát, mire Herbst egyik alkalmazottjával kiszaladt az utcára s keresték, hogy ki zavarta meg őket nyugalmukban. Az Adorján-háznál találkoztak Molnár Béla csokalyi jegyzővel, akit megtámadtak, hogy ő zörgetett be az ablakon. Az utcai botránynak az vetett véget, hogy felmentek mindhárman a rendőrséghez, ahol még mindig azt állította Herbst, hogy Molnár Béla jegyző zörgette meg az ablakát. Ezért Molnár Béla feljelentette a bíróságnál Herbstet. Tegnap volt ebben az ügyben a tárgyalás. Herbst belátván tévedését, bocsánatot kért. Amire Molnár Béla visszavonta panaszát, azon feltétellel, ha a Nagyvárad Friss Ujságban is bocsánatot kér, amely lapban szintén meg volt gyanúsítva Molnár Béla. Ezenkívül Herbst viseli az összes költségeket.

SPORT

A holnapi footballmérkőzések.

A NAC I. csapatának mai remek összeállításban való bemutatkozója voltaképpen holnap délután lesz, mert az eddigi mostoha időjárás a nagy közönséget távol tartotta a Rhédey-kerti pályától s kedvence csapatának játékát nélkülözni volt kénytelen. A kedvőre fordult kellemes őszi vasárnap délután holnap bizonyára a szokott számban lepi majd el a közönség a pályát, melyen a NAC I. a NSC I. csapatával tartja meg bajnoki mérkőzését. Mindkét csapat erősen készül a holnapi találkozásra, a NSC legényisége különösen a védelemben erősíti magát szorgalmas traininggel míg a NAC csapata Kürschner szakavatott tanítása mellett a kombinatív összjátékra törekszik. A csapat játékán minden esetre már nyomot hagyott a Kürschner rövid idő óta tartó vezetése s a csapatnak e szépen fejlődő ügyes és erélyes összjátéka méltán számot tarthat a közönség fokozottabb érdeklődésére. A bajnoki mérkőzés előtt, amely délután 4 órakor veszi kezdetét, a második csapatok mérkőznek a szövetségi díjért.

Moskovits AC bemutatkozása.

A Moskovits Farkas cipőgyár rt. football-csapata vasárnap délelőtt 11 órakor tartja bemutatkozó mérkőzését a Rhédey-kerti football pályán. Ellenfele a NAC fehér csapata lesz. A cipőgyári csapatban több tehetséges játékos van, úgy, hogy a mérkőzés vonzó sportélvezetet ígér. A mérkőzés 20 filléres tréning jegy váltása mellett tekinthető meg.

TÁVIRATOK

Tisza István Budapesten.

Budapest, szept. 27.

Gróf Tisza István tegnap reggel Budapestre érkezett.

Harc a bolgár határon.

Szófia, szept. 27.

(Saját tud.) A török—bolgár határon nagy harc folyik a török és bolgár katonák között. Bulgária erősítést küldött a védő csapatok részére.

A portugál ügyvivő távozása.

Bécs, szept. 27.

(Saját tud.) Don Pietró de Tován a portugál kereskedelmi ügyvivő ma Bécsből hirtelen eltávozott. A távozásnak hir szerint az volt az oka, hogy Ő Felsége Mánuel exkirályt ma királyi fogadtatásban részesítette.

Tüntetés a szerb patriarcha ellen.

Szabadka, szept. 27.

(Saját tud.) Ma kellett volna kihirdetni a görög keleti szerb patriarchának és a püspöki karnak szeptember 15-én kelt pásztorlevelét. Mikor a lelkész a szószékre lépett, hogy a levelet felolvassa, a hívek mind egy szálig kivonultak a templomból. Manajlovics Vladiszláv a tüntetők vezetője kijelentette, hogy a tüntetés nem a lelkész ellen volt, hanem a patriarcha és a püspöki kar ellen.

A nagyhatalmak fellépése.

Pétervár, szept. 27.

Szaszanov kérdésére a nagyhatalmak kollektív előterjesztést fognak tenni a portának s fel fogják váltani, hogy a macedóniai reformokat haladéktalanul valósítsa meg.

Déva viz alatt.

Déva, szept. 27.

(Saját tudósítónktól.) A Maros ma az egész várost elöntötte. A római katolikus templom és a Ferencrendiek zárdája szintén víz alatt vannak. A víz oly magas egyes helyeken, hogy a gyümölcsfákról esolnakok segítségével szedik le a gyümölcsöt. A víz egy méter magas mindenütt.

Szabadiában az elfogott honvédek.

Belgrád, szept. 27.

(Saját tud.) Szekeres honvédhadnagyot és a vele volt hat honvédet, akiket a szerb pénzügyőrség szerb területen elfogott és Belgrádba kísért, a szerb katonai parancsnokság ma délelőtt szabadiábra helyezte. A honvédek elfogatása után az osztrák-magyar konzul és a katonai attaché azonnal érint-

kezésbe lépett a szerb hadügyi miniszteriummal s ennek eredménye az lett, hogy Szekeres hadnagyot és embereit ma szabadon bocsátották.

Az állami tisztviselők értekezlete.

Budapest, szept. 27.

(Saját tudósítónktól.) Az állami tisztviselők és tanárok egyesülete ma este tartott ülésén rendkívül heves kifakadásokat tett az új nyugdíjtörvény ellen. A tanárok elfogadtak egy határozati javaslatot, mely szerint bizottságot küldenek ki az országos kongresszus előkészítésére.

A görög király Bécsben.

Athén, szept. 27.

A király október elsején elutazik Kopenhágából Bécsen és Triesten át Athénbe megy. A görög király több napot fog tölteni Bécsben, ahol a király külön kihallgatáson fogadja.

Királyi kitüntetések.

Budapest, szept. 27.

(Saját tud.) A Bud. Tud. jelenti, hogy a király Boda Dezső főkapitánynak a Szent István-rend kis keresztjét, Pavlik Ferenc főfelügyelőnek a Ferenc József rend lovagkeresztjét, a többi rendőrfelügyelőknek pedig a koronás aranyéremkeresztet adományozta.

A spanyol vasuti sztrájk.

Figuera, szept. 27.

A catalonai vasuti hálózaton megjavult a helyzet. A vasutasok ismét munkába állottak.

Madrid, szept. 27.

A barcellonai vasutasok elhatározták, hogy a végletekig folytatják a harcot. Szombaton nagy tüntetések készülnek. Valószínűleg ki fogják hirdetni az ostromállapotot.

A pusztító tajfun.

London, szept. 27.

Tokióból érkező jelentések szerint az összeköttetés még mindig nincs helyreállítva. Vidéki emberek rettenetes részleteket beszélnek a tajfun pusztításáról. A soporói halászközül 400 eltűnt s három torpedó elveszett. A csifui kerületbe, ahol sok ezer család hajléktalan lett, csapatokat küldtek. — Országutak, templomok, középületek elpusztultak és egész erdőket elsöpört a tajfun.

Lázadó török katonák.

London, szept. 27.

A Timesnek jelentik Konstantinápolyból jelentik, hogy a Samosba küldött török csapatok megtagadták tisztjeiknek az engedelmisséget. A lázadó körök katonák rabolnak és gyujogatnak. A lakosság között ré-

mes kegyrilenségeket vittek véghez, asszonyoknak és gyermekeknek sem irgalmazznak.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta **Cseres Andor.**

— Nem, nagyságos asszonyom, tagadom, csak hogy míg kedves bátyja szerelmi kalandot keresett, én atyám utasítását követtem, mikor őt felkerestem.

Korponaynének nem volt oka kétkedni a bankár szavaiban, aki oly nyugodtan, mondhatni: méltósággal nyilatkozott, tágra nyílt szemekkel nézett a bankárra, titkot sejtett a strassburgi és a Horvát-család nyomán, nem kérdezősködött tovább, hanem büszke főhajrással fogadta a Móric köszönését és amikor eltávozott, hosszasan nézett utána.

Horvát Móric pedig ment a birtokára, onnan haza az apjához, akinek el kellett beszélnie a sikertelen fáradozást.

XVIII.

Gyöngyvirág visszatért Budapestre.

A leány felette el volt keseredve a sors ellen, ami nem hagyja őt békén sehol, felkeresi mindenütt, még hogyha rejtekhelyet keresne is, talán ha remetévé lenne, oda is elmenne utána és kizavarná odujából.

Budapesten lakást bérelt a Kismező-utcán ahol még ma is annyira falusias a főváros; annak dacára, hogy Budapest hatalmasan épül és építkezéseiben a magyar nemzeti géniusz meg nem nyilatkozik, hanem a góth, a renaisszens, a barokk, a keleti, az arab, a római, az atheni támad fel zagyva tömkelegben, ez a Kismező-utca visszamaradt rész az ódon Pestből, mikor még a Hatvani (ma Kossuth Lajos-utca) végén ott állott a várkapu és ezen belül nyomorgott Pest, míg a külvárosok neki szilajultan építkeztek és építettek nádas, szalmafedésű házakat, széles kapukkal, kis ajtókkal és rácsos kerítésekkel.

Az ablakokban ott pompázott a piros vagy fehér májva, a szagos muskátli, a szégyenlős vagy piruló szegfű, amely virágok mögül kikandikált a piros arcú, nevetős szemű, kacagó ajku, gömbölyű termetű szőke vagy barna leány, domboru kebellet és karcsu darázsderékkel, amelyre még nem borult a fűző.

Ilyen háznál vett ki szállást Gyöngyvirág.

Szőke selyem haját, szomoru kék szemét, bánatos arcát, sugár, törékeny termetét megbámulták a Kismező-utcaiak, mivel hogy elűtött a piros pozsgás leányoktól.

A lapokban nem akart többé hirdetni, nehogy rá jöjjön lakására akár Hidvégi, akár Horvát Móricz. Tulajdonképen maga sem tudta, hogy miért kerüli ez utóbbit, aki még alig adott neki jó szót is, legfeljebb hogy bocsánatot kért tőle a sértésért.

Még a bejelentő hivatalnak sem jelentette be lakását sem ő sem a lakásadó gazdája, hiszen minden nap távozóban volt és minden nap megmaradt helyén.

Kis pénzecskéje, amit magával hozott, nem akart szaporodni, legfeljebb darab számba még is egyre fogyott.

Lassankint közeledni látta a végét, amikor nem lesz már miből élni, mert miért élnie úgy sem volt.

A szomoru szemek, amelyekbe kiüldögél a könny, az ugynevezett nedves szemek, mindig megragadják az embert, főleg a leányokat, kik a könyvet olyan fátyolnak tekintik, mely valami titkot takar, épen mint a Duna, melynek cseppjei fájdalmas könyek-

ből alakulnak össze és bele rohannak a sós vizű fekete tengerbe, ahol megpihennek és sóssá alakítják át a rengeteg tömegű vizet.

A házigazda piros pozsgás képű leánya, a mindig mosolygós arcú, vidám Vicza épen ilyen módon lett rabja Gyöngyvirág szemének és lassankint, tudtán kívül, ő is soványkodni kezdett, hallgatag lett és szomoru, beleásta magát lelkébe Gyöngyvirág bánata és, — igazán tudtán kívül — a strassburgi leánynyal együtt szenvedett.

Az anyja azonban kérdőre fogta:

— Hallod-e Vicza? mi bajod van?

— Nincs nekem anyám semmi! felelte

Vicza.

— Sokszor köny gyül a szemedbe?

— Tudja Isten mit gondolok én akkor.

De valld meg, hogy a szerelem bánt-e.

— Sose éreztem még anyám.

— Még is csak kell valami bajodnak lenni!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Készáru: 5 fil. olcsóbb. Határidő üzlet hideg időre a szemes magvak sziláruáltak.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.06
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.62
Októberi rozs	— — —	9.37
Áprilisi rozs (1913)	— — —	9.92
Októberi zab	— — —	10.25
Áprilisi zab (1913)	— — —	10.38
Szept. tengeri	— — —	7.54
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	840.—
Oszták hitelrészvény	—	641.—
Jelzálogbank	—	459.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	534.—
Magyar bank	—	652.—
Közuti vasut	—	738.—
Városi villamos	—	398.—
Salgótarjáni kőszén	—	784.—
Rimamurányi	—	780.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

19429—912. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város igazoló választmánya a legtöbb adótfizető 1913. évre vonatkozó névjegyzékét megállapítván, e névjegyzék 1886. évi XXI. t. c. 28-ik § a értelmében a polgármesteri hivatalnál (Városháza I. emelet 4.) folyó évi szept. hó 27. napjától 1912. október 4. napjáig terjedő 8 napi közszemlére kitétetik.

Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a névjegyzék ezen határidő alatt megtekintetik és netalán fellebbezéseiket a közszemlére történt kitételől számított 15 napon belül Nagyvárad város állandó bíráló választmányához címelve az igazoló választmány elnökéhez benyújthatják.

Nagyvárad, 1912. szept. 25.

Bimler Károly,
polgármester.

A berendezés eladó!

Olcsó árak!

A **Teszler Simon**-féle posztó kereskedésében a következő árak csak e hó végéig lesznek érvényben, ugymint

Egy teljes öltönynek való

3 mtr. angol kelme már	K 16.—
3 „ finom angol kelme	K 20.—
3 „ scót kelme már	K 24.—
3 „ valódi angol kamgarn	K 28.—
3 „ valódi angol egész finom kamgarn	K 30.—

Egy teljes egész finom

hozzávaló minden lehetőségben már K 07.—

Fekete egész finom kelmék

nagy választékban. — Ugyszintén női costumöknek való dús választék. — Valamint

télikabát

kelmékben nagy választékban és olcsó árakban kaphatók. Teljes

tisztelettel

Schwarcz Kálmán

Zöldfa-utca 21.

Az üzlethelyiség kiadó.

Ujdonság! Ujdonság!
Tündér harangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon, 15 összehangolt ezüstmécsengővel van ellátva. Erős szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona

Wagner a „Hangszer Király” országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában,
BUDAPEST, JÓZSEF-KORUT 15. SZÁM.
Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra

Vidéki biztosító főügynökség-nél vagy vezérügynökségnél a biztosítás minden ágában működő oly keresztény fiatal emberek ke-restetnek, kik a **belső ügykezelésben** jártasak, az üzletszerzés terén is már sikerekre hivatkozhatnak és kisebb főügynökség önálló vezetésére képesek. Megfelelés esetén nyugdíjképes állás és ha a kisebb főügynökség vezetésére alkalmasnak bizonyult, később nagyobb főügynökség vezetésével is megbízatik megfelelő nagyobb előmenettel. Ajánlatok tisztési igények megjelölése mellett

„Vezető üzletember”
jeligére **ECKSTEIN** hirdetőjébe
Budapest, VII. Erzsébet-körut 37.
küldendők.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Telek-utca 3-ik szám, Telefon 172.

1694—1912. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1912. O 96—9. számú végzésével néhai Makkay József volt nagyváradi lakos hagyatékát képező és a hagyatéki leltár szerint 2566 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, néhai Makkay József volt lakásán Nagyváradon Pray György-utcán leendő megtartására határidőül 1912. október 5-én d. e. 11 órára tüzetik ki, mikor a hagyatéki leltárban foglalt butorok, zongora, fegyverek, könyvek, pipák, 298 liter bor, üres hordók, szüreti felszerelések s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz kifizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

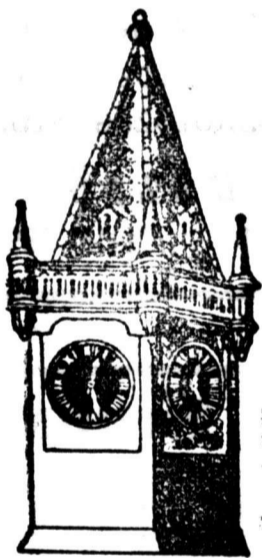
A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyvárad, 1912. évi szeptember 22-én.

Csathó Jenő,

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyváradi, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héten egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyváradi, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incasso) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

Rimanóczy mőbútorgyár

Városi raktárunkat nov. 1-én gyári helyiségeinkbe tesszük át, mért is a készleten levő ebédlő-, háló- stb. szobákat

mérsékelt árak mellett

árusítjuk el. Gyári helyiségeinkben továbbra is állandó **BÚTORKIÁLLITÁST** fogunk tartani és iparművészeti tervezetek alapján solid elsőrangú kivitel mellett a n. é. közönség rendeléseinek eleget tenni.

Használt, de teljesen jókarban levő

22 darab ökörszekér

egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Bihar megyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocró-zozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

12338—912. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város házipénztáráról s a házi
pénztárban kezelt alapok és alapítványokról
szerkesztett 1911. évi zárszámadásokat, mérle-
get és a vagyonleltárt a tanács és pénzügyi
szakbizottság a folyó évi szeptember hó 25-én
tartott együttes ülésében tárgyalás és vizsgálat
alá vévén azt megállapította s az 1886. évi
XXI. t. c. 17. § a rendelkezéséhez képest az
1912. évi szeptember hó 27. napjától ugyan-
ezen évi október hó 11. napjáig bezárólag ter-
jedő 15 napi időtartamra a városi számvevői
hivatal helyiségében közszemlére kitenni rendeli.

Miről a város közönségét azon figyelmez-
tetéssel értesitem, miszerint a zárszámadást, az
azokra vonatkozó okmányokat a fenti határ-
időben bármely adófizető nagyvárad polgárnak
megtekinteni joga van az ellen netaláni észre-
vételeit a törvényes határidőn belül írásban a
tanács mint állandó választmányhoz beadhatja.

Kelt a városi tanács és pénzügyi szakbi-
zottság 1912. évi szeptember hó 25. napján
tartott együttes ülésében.

Rimler Károly,
polgármester.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-,
előszoba- és konyha modern kivitelű berendezé-
seit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan
nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költség-
vetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azon-
nal jövök.

M. kir. lőpor-áruda Vadászfegyverek

Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi
Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire
felhívjuk a n. é. közönség
becses figyelmét. Tan-
könyvek bekötése, olcsón
s gyorsan készíttetnek el.
Becsés pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

VAVEK FERENC
üzletvezető.

KIADÓ lakások

Az Erzsébetligeten
(Püspöki residentia
mellett) ujonnan
épített házakban

2 és 3

szobás lakások
november 1-re

kiadók. Értekezhetni a 3-ik
épületben lakó házmesternél
vagy INCZE iroda BÉMER-
TÉR 3-ik SZAM.